**VINODOLSKI ZBORNIK**

Broj 10 • godina 2005.

*Uredništvo i izdavač Zbornika zahvaljuju*
*na pomoći i potpori:*

GRADU CRIKVENICI
GRADU NOVOM VINODOLSKOM
OPĆINI VINODOLSKOJ
i
ŽUPANIJI PRIMORSKO-GORANSKOJ
UDRUŽENJU OBRTNIKA CRIKVENICE
Poduzeću "ADRIAS" d.o.o. – Crikvenica
Gostioni "VINODOL" – Crikvenica

ISSN 0351-5516

# V I N O D O L S K I
# ZBORNIK

*Godišnjak za gospodarstvo – turizam, povijesnu i kulturnu baštinu, ekologiju i promicanje ljudskog stvaralaštva*

**Broj 10**

Tematski broj

TURIZAM

**Ustanova u kulturi "Dr. Ivan Kostrenčić"**
Crikvenica, Novi Vinodolski, Bribir
2005.

UREDNIČKI ODBOR
Stanko Antić, Zlatica Balas, Ivan Barbarić (predsjednik),
Branko Blažević, Dragan Barac, Franjo Deranja, Đurđica Ivančić Dusper, Marija Gračaković, Zdravko Gržičić, Josip Ježić, Barbara Kalanj,
Željka Jurčić Kleković, Slavko Matejčić, Ivanka Pavlić, Branka Plišić,
Milorad Stojević, Marin Škrgatić, Sanja Škrgatić,
Stipe Tonković, Vladimir Uremović

UREDNIČKI KOLEGIJ 10 BROJA
Stanko Antić, Branko Blažević, Zdravko Gržičić,
Ivica Jerčinović, Dragan Magaš, Tami Sokolić

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
Stanko Antić

ZAMJENICI GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA
Slavko Matejčić
Franjo Deranja

IZVRŠNA TAJNICA IZDANJA
Sanja Škrgatić

## Predgovor uz 10. broj Zbornika

Ovaj broj Zbornika tematski je posvećen razvoju turizma, a čine ga prilozi sudionika okruglog stola održanoga 18. veljače u Novom Vinodolskom pod naslovom **Ekspanzivni razvoj turizma u crikveničko-vinodolskom kraju - "prokljetstvo ili blagoslov"** te sažetak rasprave, poruke i zaključci.

Urednički odbor Zbornika odlučio se za ovu temu, držeći ju ključnim problemom ovoga kraja. Na ovu je tematiku bilo priloga i u prethodnim brojevima, a sedmica je u cijelosti objavila materijale sa sličnog skupa u Crikvenici, održanoga 1992. godine.

Za pripremu ovog broja Urednički je odbor imenovao posebno uredničko tijelo, kojega su činili dr. Stanko Antić, kao glavni urednik, Slavko Matejčić i Franjo Deranja, zamjenici glavnog urednika, te članovi dr. Branko Blažević, dr. Dragan Magaš, mr. Ivica Jerčinović, ing. Zdravko Gržičić i oec. Tami Sokolić. To je tijelo pripremilo okrugli stol i obavilo sve poslove koji mu pripadaju kao uredničkom kolegiju 10. broja Zbornika.

Ranije je bilo planirano uz tekstove s okruglog stola dodati i prilog o turističkim atrakcijama crikveničko-vinodolskog kraja, za koju svrhu smo dobili priloge naših suradnika Ivana Barbarića, Đurđice Ivančić Dusper, Vladimira Butkovića, Željke Jurčić Klaković, Mladena Barca-Ujčića i Bojane Antić Brzica. Ali, kako su prilozi sa okruglog stola obimni, to je obim ovog broja Zbornika prerastao dogovoreni okvir pa smo morali odustati od te nakane, uz ispriku autorima. Dogovorit ćemo s autorima da uz njihovu doradu te priloge uvrstimo u idući broj Zbornika.

Na okruglom stolu uz gradonačelnika Grada Crikvenice i načelnika Općine Vinodolske bio je prisutan i gospodin Milivoj Vidmar, gradonačelnik Grada Novog Vinodolskog, koji je održao i pozdravnu riječ, naglasivši glavne pravce razvoja turizma u svojem gradu i probleme na koje pritom nailaze. Međutim, do prijeloma Zbornika nismo dobili tekst njegovog govora. Inače mu se posebno zahvaljujemo na podršci koju nam je pružio prilikom organizacije i održavanja okruglog stola u Novom Vinodolskom.

U pripremi i održavanju ovog okruglog stola imali smo punu podršku gradonačelnika Grada Novog Vinodolskog gosp. Milivoja Vidmara, gradonačelnika Grada Crikvenice gosp. Ivice Malatestinića i načelnika Općine Vinodolske gosp.

Ivice Crnića te članova njihovih poglavarstava, pa im se i ovom prilikom zahvaljujemo. Također se zahvaljujemo dekanu Fakulteta za hotelski i turistički menadžment u Opatiji, kao suorganizatoru skupa te profesorima koji su uložili velik trud u pripremi materijala za skup i Zbornik. Zahvaljujemo se i Turističkoj zajednici Novi Vinodolski za materijalnu pomoć i podršku u neposrednoj organizaciji i održavanju skupa, kao i ostalim Novljanima.

Ovim brojem Zbornik daje svoj doprinos budućem razvoju gospodarstva u našem kraju, posebno turizma kao glavne gospodarske preokupacije. Držali smo to potrebnim, jer smo prosudili da će budući razvoj turizma iziskivati napore svih, te smo u svemu tome imali u vidu ulogu građanske javnosti, znanosti i struke kako bi se združilo znanje, kompetitivnost i snaga građanske inicijative u promišljanju najboljeg puta razvoja turizma u znatno promijenjenim uvjetima, koji su nastupili u 21. stoljeću.

Zbornik će i u idućim brojevima činiti isti napor, ali i pratiti kako se prihvaćaju i ostvaruju zamisli, prijedlozi i poruke ovog skupa, te biti svojevrsnom građanskom tribinom na kojoj svi imaju pravo sudjelovati svojim stručnim prilozima.

Jedanaesti broj bit će također tematski, problemski. Glavna tema je: **zaštita, revitalizacija i razvoj povijesno kulturne i prirodne baštine crikveničko-vinodolskog kraja.** Pripreme su u tijeku i očekujemo da će nova knjiga biti spremna za tisak u proljeće 2006. godine, a promocija je planirana za srpanj. Programski je koncepcija razrađena u nekoliko velikih cjelina, koje obuhvaćaju sve tri komponente: povijest, kulturno naslijeđe i prirodnu sredinu. Već su neki naši suradnici najavili svoje priloge, a neke smo i primili. Očekujemo da će nam se javiti i drugi suradnici, te da će svi prilozi biti predani do 1. prosinca o.g., kako bismo ih mogli na vrijeme obraditi i eventualno u međuvremenu održati zajednički razgovor sa suradnicima o ovoj tematici. Na kraju ovog broja Zbornika su upute za pisanje članaka, pa molimo autore da svoje radove urede prema tim uputama i predaju nam na CD-u.

Uredništvo Zbornika dobilo je pismo ing. Ivice Posarića, upućeno Ministarstvu graditeljstva povodom njihovog ranijeg dopisa Ekološkom društvu Crikvenica u vezi izbora obalne varijante Jadransko-Jonske magistrale[1]. Iako je gosp. Posarić predložio da pismo objavimo, a prije toga dobili smo i prilog dr. Vinka Čandrlića slične tematike, odlučili smo objaviti samo ovu urednikovu bilješku. Smatrali smo to dovoljnim da javnost informiramo o daljnjim naporima da se odgovorni privole na dijalog o budućoj trasi te ceste i izboru bolje varijante od obalne, koja nam se nameće kao konačna. Mi dijelimo zabrinutost gospode Posarića i Čandrlića, te Ekološkog društva Crikvenica u pogledu rizika koji sobom nosi prihvaćanje obalne varijante te ceste. Još nas više brine

[1] Vidi u Vinodolskom zborniku broj 9.

što nadležni ne prihvaćaju građanski i stručni dijalog o tome, što nije izrađena ekološka studija za izbor optimalne varijante i što se pučanstvu ovog kraja nameće rješenje koje je za njih sporno.

Mi držimo, da je izbor varijante te ceste vrlo odgovoran čin, pa je prethodno trebalo izraditi ekološku studiju. Zato smo pozvali naše suradnike da pišu za Zbornik o pojedinim ekološkim aspektima toga problema, da se, posebno stručno, razradi svaka od predloženih varijanti, daju kriteriji izbora optimalne, te pokrene o tome javna rasprava. Na izbor najboljeg rješenja ne utječe samo prometni aspekt nego i gospodarski i ekološki. Izborom se zadire u samu opstojnost gospodarstva, njegov budući razvoj, napose turizam. Isto je tako to važno za zaštitu prirodne sredine, povijesne i kulturne baštine i budući život u našem kraju i zato nas čudi, kako se jednostrano i administrativno odlučuje o tako važnom pitanju.

Dobili smo i nekoliko pisama i usmenih zamolbi da reagiramo na nekoliko drugih problema. Izdvajamo pitanje rasprodaje imovine strancima. Rado ćemo prihvatiti članke na tu temu, jer ju držimo važnom za budućnost ovog kraja. Čini nam se, kao i autoru jednog od pisama, da ćemo rasprodati svoju djedovinu strancima, koji će na svoju (privatnu) imovinu dovesti stranu radnu snagu, a naši bi ljudi opet trebali „trbuhom za kruhom" u tuđi svijet, kao što su to činili njihovi djedovi. Dobitak stečen na imovini koju su gradile naše generacije i baštinile od starijih, stranci će iznositi van, a naš će živalj siromašiti. Zar se to smije? - pita se naš sugovornik.

Imamo i pismo jednog građanina koji predlaže da pišemo o "neuspjeloj tranziciji i privatizaciji našeg gospodarstva". Mi i s njim dijelimo mišljenje o važnosti tog problema, koji je vidljiv na svakom koraku i sve više pritišće životni položaj naših ljudi, ne samo zaposlenih u tom gospodarstvu. Zato smo spremni prihvatiti stručne priloge o toj, kao i o svim drugim temama, koje se odnose na život u ovom kraju. Zbornik je svojevrsna javna tribina građana, otvorena svima, pod uvjetom da pišu korektno, nestranački i prema propozicijama koje objavljujemo na kraju i ove knjige.

Koristimo ovu priliku i ispričavamo se Novljanima za pogrešno imenovanu sliku u Zborniku broj 8, na strani 386, koja treba glasiti: *Novljanska narodna nošnja.* Također se ispričavamo našem dragom suradniku dipl. ing. arh. Zdravku Gržičiću što u sadržaju Zbornika broj 8 nije naveden naslov njegovog priloga, što je trebalo glasiti: *Zdravko Gržičić – GRADITELJSKO NASLIJEĐE CRIKVENICE (Arhitektonski prikaz) – str. 245.* Veoma nam je žao što je došlo do pogrešaka u *In memoriam ONI SU POGINULI ZA SLOBODNU HRVATSKU*, na stranici 177 u potpisima slika slučajnom omaškom zamijenjena su imena dvojice poginulih, braće Vuljak, Petra i Ivana. Ispričavamo se roditeljima.

Na kraju, dužni smo se osvrnuti na prihvaćanje naše prethodne knjige, tj. Zbornika broj 9, jer su nam reakcije građana najbolja kritika i smjernica za

daljnji rad. Općenito su građani i stručna javnost s veseljem prihvatili i ovaj broj, kao jedan od važnih kulturnih proizvoda naše sredine. Čitatelje je osobito zainteresirala povijesna tematika, jer je poznavanje naše prošlosti osobito ranije, oskudno, budući da se nije dovoljno istraživalo. Druge su obradovali prilozi iz kulturne baštine, jer je sve veći interes građana, posebno mladih, za takve teme. To je i razlog zašto smo se opredijelili u jedanaestom broju obraditi tu tematiku.

Ovom prilikom moramo se podsjetiti da su prije šezdeset godina jedinice NOV pobjedonosno ušle u vinodolski kraj potjeravši nacističku vojsku. Time su označili ne samo oslobođenje našega zavičaja nego i pobjedonosni završetak II. svjetskog rata, a time i kraj fašizma i nacizma. Svijet slavi tu godišnjicu ujedinjen u nastojanju da se takve aveti, kakve su bile fašizam i nacizam, više nikada ne pojave. Narod vinodolskog kraja, kao i cijele domovine, sačuvao je od zaborava te događaje brojnim spomen obilježjima, a Vinodolski zbornik kojega su pokrenuli Vinodolci – borci antifašističke i oslobodilačke borbe još prije tridesetak godina, objavio je stotinjak većih ili manjih članaka, najviše iz pera neposrednih sudionika te borbe. Obnovljeni Zbornik programski se opredijelio za znanstveno istraživanje i publiciranje spoznaja o dva značajna događaja iz naše nedavne prošlosti – Narodnooslobodilačkom ratu i Domovinskom ratu što omogućava da se mladima (i turistima) o njima govori povijesno istinito. Zbornik ima u vidu dužu povijest, jer su se Hrvati u vinodolskom kraju, već duže od jednog tisućljeća, borili za zavičaj, ne samo oružjem u ruci, nego i na svim poljima njihova života i rada, stvorivši ga onakvim kakvog danas imamo, tj. ostavivši nam povijesnu i kulturnu baštinu visoke vrijednosti, prepoznatljivu svakom tko se ovdje nađe, makar i nakratko, kao turist.

Nadamo se da će čitatelji i ovaj broj prihvatiti sa zanimanjem, a potrudit ćemo se da ih bude dođe što veći broj, nadamo se na obostrano zadovoljstvo.

*Glavni i odgovorni urednik*
Dr. Stanko Antić Peverin